

2

X KESÄKUU 2008 1

Julkaisija: Kaks kertaseura ry

Inventaarion aika

Muutto on opettavainen kokemus. Vuosien aikana tulee säilyttyä yhtä ja toista, sellaista, josta ”ei koskaan tiedä, koska tätä vielä tarvitaan.” Siis suomeksi: tokkopa tätä enää tarvitaan, vaan en raaski luopuakaan. Muutossa tarjoutuu oiva mahdollisuus tehdä kaikkien aikojen inventaario. Kun on pakko viedä tuhkatkin pesästä, viedään sitten kunnolla saman tien.

Ihmisellä on toisinaan tarve muutenkin inventoida omaa elämäänsä. Tarvitaan tilaisuuksia pysähtyä arvioimaan kulunutta elämää ja miettiä mitä se on tuonut mukanaan. Mitä on saanut elämässä aikaiseksi vai onko mitään? Mitä elämässä on tarttunut puseroon? Mistä kannattaa pitää kiinni, mikä kannattaisi heittää pois? Mitä kaikesta lopulta jää käteen?

Kristittyä kehotetaan inventoimaan elämänsä päivittäin. Omia tekemisiään ja tekemättä jättämisiään, ihmissuhteitaan, suhdettaan Jumalaan. Siinä inventaariossa joutuu usein miettimään, minkä varaan elämäänsä kannattaa rakentaa ja mistä pitää kiinni. Ja mikä on se viimeinen oljenkorsi, joka pitää silloinkin kun kaikki muu menee alta? Raamatunkirjoittaja vinkkaa Jumalan suuntaa ja puhuu hänen suullaan: *”Minulla on omat suunnitelmani teitä varten, sanoo Herra. Minun ajatukseni ovat rauhan eivätkä tuhon ajatuksia: minä annan teille tulevaisuuden ja toivon.”* Valo osuu risukasaan: elämänuskoa ja toivoa ei riipu omista mahdollisuuksista – ei edes omasta mahdottomuudesta. Tärkeimmät asiat elämässä ovat lahjaa.

Ei välttämättä tarvitse muuttaa voidakseen ottaa elämäänsä etäisyyttä. Joskus riittää pienempikin irtiotto, vaikkapa kesäloma. Saa hetken katsoa elämää välimatkan päästä, hypätä pois oravanpyörästä ja kiireestä. Tekee hyvää muistaa, että elämä ei ole suorittamista, onnistumista tai jatkuvaa ansaintaa. Se on salaisuus, jonka syliin on hyvä joskus vain heittäytyä ja antaa sen keinuttaa niin kuin merituuli laineilla kelluvaa purtta.

Muutosta vielä. Se opettaa iloitsemaan pienistä asioista – kuten laatikkopinon välistä löytyneestä sukkaparista tai kateissa olleesta kännykkälaturista, joka herättää nokialaisen taas henkiin. Kunpa muistaisi sen, että pienet asiat ovat kauniita. Niitä lipuu elämässä solkenaan ohi kuin konsanaan poutapilviä kesätaivaalla. Siispä: rentouttavaa kesää ja elämäniloja bongaamaan!

PÄÄKIRJOITUS

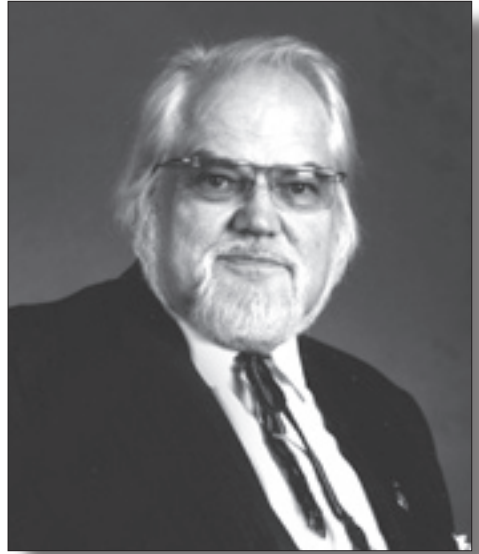
Erään aikakauden päätös ja uuden alku

Valtakunnallisena kotiseututyön keskusjärjestönä toimii Suomen Kotiseutuliitto.

Suomen kotiseututyössä eräs harvinaisen pitkään jatkunut aikakausi on päättyvässä.

Näyttävän päivätyön Suomen Kotiseutuliiton johdossa tehnyt **Markku Tanner** on siirtymässä hyvin ansaituille eläkepäiville 41 työvuoden jälkeen.

Kun Kotiseutuliitto 1.3. 1966 valitsi nuoren Markku Tannerin toiminnanjohtajakseen, se ei tajunnut miten syvästi kaikki tulisi muuttumaan. Edellisen runsaan 10 vuoden taipaleella Liittoa oli ehtinyt johtaa kymmenkunta henkilöä, osan aikaa liiton ollessa kokonaan vailla omaa henkilökuntaa. Tehtävää hoidettiin osa-aikaisena tai yhteisenä mm Kalevala seuran kanssa, toisinaan aikaisemmin eronnut toiminnanjohtaja joutui oman työnsä ohella hoitamaan myös Kotiseutuliiton juoksevia asioita. Toimisto oli välillä myös yhteinen Kalevala seuran ja Talonpoikais-kulttuurisäätiön kanssa.

Työ haki selvästi vielä muotojaan. Liiton toiminnassa luottamus- ja virkajohdon roolijako ei ollut vielä muotoutunut. Tannerin valintakaan ei heti muuttanut tilapäisluonteista toimintakulttuuria. Liitto joutui vielä turvautumaan tilapäisjärjestelyihin kun se joutui antamaan Tannerille virkavapaata heinäkuusta 69, huhtikuun loppuun 1970, varusmiespalveluksen suorittamista varten.

Kuitenkin jo vuosi -66 muutti heti toiminta- ja tiedotuslinjoja. Kotiseutupäivien yhteydessä mm Radio välitti kotiseutuasiaa keskusteluohjelmassa: Onko kotiseututyö aikansa elänyttä? ja seuraavana vuonna: Kokonaisvaltainen kotiseututyö. Kummassakin ohjelmassa Markku Tanner toimi toisena Kotiseutuliiton edustajana.

Jo aikaisemmin aloitettujen Valtakunnallisten Kotiseutupäivien traditio sai yhä keskeisemmän aseman Liiton toiminnassa. Myös yhteistoimintaa muiden järjestöjen kanssa pyrittiin luomaan

voimaperäisesti, mutta esimerkiksi maakuntaliitosten kanssa yhteistoi-minta joittenkin maakuntaliitosten alueilla oli pitkään kitkaista. Lopulta kuitenkin – kiitos Markku Tannerin sitkeyden – kaikki maakunnat on saatu maakunnalliseen kotiseututoimintaan mukaan.

Vuosikymmenien vaihdella Markku Tanner on joutunut osallistumaan ja paimentamaan milloin minkin kotiseututyön tärkeän saran edistymistä. En ryhdy niitä tässä luettelemaan, enkä painottamaan. Muutaman asian haluan erikseen korostaa.

Kotiseututyö oli pitkään vain taakse katsovaa ja historiallista esineistöä vaalivaa toimintaa.

Niin pitkään, että suuri osa kotiseutuväestä katsoi, ettei muunlainen toiminta kuulu kotiseututyön piiriin ollenkaan. Markku Tanner sai tehdä todella raskaan käännöstyön saadakseen joukkonsa tajuamaan, että yhtä tärkeää kuin menneisyyden tunteminen ja arvostaminen on myös rohkea eteenpäin katsominen, tulevaisuuden uhkien kuin myös mahdollisuuksien tunnistaminen. Tämän niin sanotun kokonaisvaltaisen kotiseututyön läpi ajaminen on Markku Tannerin pitkän työrupeaman keskeinen saavutus.

Jouduin Suomen Kotiseutuliiton hallinnossa tekemisiin Markku Tannerin kanssa valitettevan myöhään. On selvää, että jatkuva koiseututyön aseman ja linjojen määritys, varsinkin tuon suunnan etsimisen aikoihin oli raskasta, vaativaa ja myös kuluttavaa työtä.

Tätä kautta on hyvin ymmärrettävää se hienoinen kärsimättömyys joka näinä vuosina pilkisti silloin tällöin esiin, jos kaikki ei edennyt siten kuin ”vanha

Konkari” oli sen tykönään miettinyt. Kysymys ei vielä kukaan ollut siitä, etteikö hän olisi sallinut tai kestänyt työhön kohdistuvia muutoksia tai uusia suuntauksia vaan pikemmin hätäisyys ja vivahteet, miten muutoksissa edetään.

Nyt kun uusi johtaja **Lassi Saressalo** on asettumassa ensi syksynä Suomen Kotiseutuliiton ruoriin on alku tykkäänään toinen kuin 40 vuotta sitten. Suuntakiistoja ei ole. Mammutti-organisaatioksi paisuneen jäsenyhteisön luotsaaminen sen sijaan on organisoinniltaan sitäkin vaativampi tehtävä.

Olen joskus arvioinut, ettei Kotiseutuliiton toiminnanjohtajan tehtäviin ole koulutusta, vaan se on omaksuttava sisältäpäin. Siksi toivoin, että Liittoon olisi jollakin vakanssilla palkattu henkilö, joka olisi samalla voinut omaksua johtajan vaateet. Näin ei tapahtunut. Työkokemuksiltaan ja viimeaikaisilta tehtäviltään Lassi Saressalo on kuitenkin hyvin perehtynyt juuri siihen kulttuurimaailmaan ja ilmapiiriin, joka antaa parhaat valmiudet nopeasti omaksua tämän vaativan toimen edellytykset.

Kaksikertaseuran ja 2X-lehden puolesta kiitän lämpimästi meidän eläkeläisten seuraan töitään jatkamaan siirtyvää Markku Tanneria ja toivotan Lassi Saressalolle menestystä saada muutamassa vuodessa aikaan jälki, joka ei jäisi edeltäjän pitkän työnsaran varjoon. Markku Tanner kehitti myös kansainvälistä yhteistyötä naapurimaitten kotiseutujärjestöihin. Lassi Saressalon tähänastinen työ antaa odottaa, että suhteet ainakin Viroon jos mahdollista entisestäänkin tiivistyvät.

Mirja Koivualho

Kakskertaseuran puheenjohtaja

Puheenjohtajan puhinoita

Kehitys kulkee usein sellaisia uomia, joita on vaikeaa hyväksyä. Siihen voi vaikuttaa ja ohjata sitä suuntaan, jonka katsoo hyväksi ja oikeaksi.

Meitä saarelaisia hemmotellaan hyvillä elintarvikepalveluilla, ne keskittyvät Hirvensalon sillan molemmin puolin. Kun nämä molemmat marketit valmistuivat, niin väkisinkin tuli mieleen oma kyläkauppamme ja sen kannattavuus. Olemme olleet ylpeitä, että meillä on monipuolinen kyläkauppa. Se on yrittänyt muuttua ajan vaatimusten mukaan.

Elintarvikkeiden parhaimmista ovat olleet tuoreet leivät, monipuoliset juomat ja mm. jäätelöt. Postin palvelusten heikentyessä kyläkauppa otti sen tehtävät omikseen ja on toiminut kiitettävä joustavasti, näin hyvää palvelua saa hakea. Jos on unohtanut lotota, niin saattaa vielä ehtiä kun lotto on niin lähellä. Viimeisin kehitys on ollut kaupan toisen pään muuttuminen kahvioksi ja jopa ruokaa on tarjolla.

Kaupan hyvää yhteistyökykyä ilmentää mm. se, että saamme kaupan edustalta ostaa usein tuoretta kalaa. Myös Kakskertaseura saa hyvää palvelua kyläkaupassa, esitteemme ja mainoksemme ovat olleet siellä saatavilla. Kannattavuus on laskenut ja näyttää siltä, että kyläkauppa

lopettaa toimintansa. Pallo on nyt meillä. Meidän pitää kiireesti miettiä se, että kuinka tärkeä kyläkauppa ja sen palvelut ovat meille. Jos koemme sen tärkeäksi, niin meidän pitää kannattaa sitä aktiivisesti esim. suorittaa yhtenä päivänä ostokset sieltä.

Kuluttaja pystyy ohjaamaan kehitystä oikeaksi kokemaansa suuntaan - jos haluaa.

*Mielenkö rauhaa kaivaten
viel' ääntään korotti?
Sovintoako rukoillen
hän neitoon katsahti?
Suriko, että lapset maan
vain vaivaavat ja vaivataan?*

*Viholliskalppaa kantaen
hän saapui sotimaan;
mut hälle, anteeks antaen,
ojenna kättä vaan!
Eloa kosto tarkoittaa,
mut hauta vihan sovittaa.*

Runo: Kuoleva soturi, Juhani Lindholmin suomennos vuodelta 2007
kirjasta J.L. Runeberg, Vänrikki Stoolin tarinat

Markku Jokinen
Kakskertaseuran jäsen
Kulho

Lemun taistelu Kakskerrassa

Kun Kaarinan Ala-Lemun omistaja, hovioikeuden auskultantti **Pehr Johan Ekbon** sunnuntaiamuna 19.6.1808 käveli tiluksillaan matkalla katsomaan lempihevosiään rantalaitumella, hänen maailmansa muuttui silmänräpäyksessä. Mukana olivat hänen kolme lastaan. Luonto, kesän rauha ja sulous

vallitsi ympärillä. Rantaa lähestyessään hän näki pitkän, soudettavan ja kahdella tykillä varustetun veneen Lemunaukolla. Se lähestyi Lemun nokkaa ja sieltä alkoi kuulua ruotsinkielisiä huutoja.

Pehr Ekbon tajusi, että kyseessä oli ruotsalaisten vastahyökkäys venäläisiä vastaan. Venäläiset olivat vallanneet ilman vastarintaa Turun kaupungin jo maaliskuussa. Nyt ruotsalaisveneistä huudettiin Ekbonille – luonnollisesti ruotsiksi: ota kasakat kiinni – muuten olet kuoleman

Lemunaukko Kulhon Linnavuorelta nyt kuvattuna. Hyökkäys tapahtui juuri kuvan oikealla puolella näkyvässä niemessä. Taustalla Kuusiston saari, edessä Lemunaukko.

Pako ja häviön jälkeen lähtö Lemun nokasta. Sotalaivat odottivat lemunaukolla. Ennen paluumatkaa käytiin Kulhon Linnavuoren lahdessa paikkaamassa haavoja.

oma. Samaan aikaan alueella olleet venäläiset kasakat ravasivat jo täyttä laukkaa Turkuun ilmoittamaan, että ruotsalaiset hyökkäävät.

Harva tulee ajatelleeksi, että meidän nurkillamme, Lemunaukolla, Kakskeran itäkärjessä ja Kulhon rannoilla käytiin 200 vuotta sitten meritaistelu, joka oli viimeisiä Venäjän ja Ruotsi-Suomen meritaisteluja Turun edustalla ennen Suomen muuttumista Venäjän suuriruhtinaskunnan osaksi. Sen jälkeen käytiin vain Pukinsalmen taistelu muutama päivä jälkeinpäin. Senkin Ruotsi-Suomen laivasto-osasto hävisi.

Omalta osaltani olen onnellinen, että isoisäni, **Karl Auk Jokinen** on leikannut Uusi Aura -lehdestä ko. taistelua koskevan artikkelin 26.1.1930 ja pistänyt sen komeroon. Peruskorjauksen yhteydessä 1987 se osui käteeni ja sai mielenkiintoni asiaan heräämään.

Suomen sodan Lemun taistelu 1808

käytiin Kakskeran alueella. Kakskeran saari oli yksi ruotsalaisten tukikohta. Varsinainen taistelu käytiin kuitenkin nykyisen Kaarinan Ala-Lemussa, Lemunaukolla Kulhon saarta vastapäätä. Kulhossakin varauduttiin vaikeuksiin.

Kulhon saarta oli aikaisemminkin ryöstetty ja poltettu. Valloittajien tapana oli ottaa matkalla kaiken minkä saivat ja polttaa loput. Kulho oli silti vauras ja vehmas viljelystila aina 1300-luvulta lähtien – saari, jossa oli vain yksi kylä.

Oli tapahtunut, että Turun kaupunki oli jo helmikuussa 1808 ottanut vihollisen eli venäläiset ihan suosiolla vastaan, mutta Kulhossa asiasta ei tiedetty mitään. Tiedonkulku 200 vuotta sitten oli hidasta. Kulho oli silloin kuitenkin everstiluutnantin virkatalo. Taisi everstiluutnantti olla omilla teillään!

Hyökkäystä osattiin aavistaa. Venäläiset valloittivat Turun taktisesti oikeaan

*Tykkivene, jollaisia käytettiin
Lemun taistelussa.
Kuvattu Forum Marinumin
näyttelyssä.*

aikaan, juuri talvikuukausien aikana. Ruotsalaiset eivät päässeet puolustamaan maata, koska meri oli jäässä. Venäläiset olivat valloittaneet jo koko etelä-Suomen. Nyt – kesäkuussa – jäät olivat läheneet. Jos ruotsalaiset joskus toteuttaisivat vastahyökkäyksen, niin juuri nyt. Ja niin tapahtui.

Ennen kuin venäläiset maaliskuussa tulivat Turkuun, poltettiin Turun linnan lähelle rantautunut oma Ruotsi-Suomen suojelulaivasto, jotta venäläiset eivät saisi omaan laivastoonsa lisätukea. Venäläinen laivasto purjehti kuitenkin Turkuun ennen ruotsalaisten saapumista ja asettui Turun poltetun laivaston aseisiin linnan edustalle. Ruotsalaiset tiesivät sen ja siksi päätettiin hyökätä ennen Turun keskustaa Lemun nokassa ja marssia sieltä kaupunkiin.

Ruotsalaiset siis tekivät vastahyökkäyksen Kaksikerran kautta. Turun siviiliväestö oli jo sopeutumassa venäläisten läsnäoloon. Nyt kun ruotsalaiset olivat hyökkäämässä ja palauttamassa Ruotsin kuninkaan määräysval-

lan, heräsivät myös Kaksikerran asukkaat. He havaitsivat yöllä ja aamulla 18.-19. 6. 1808 yllättävän näyn Vapparilla. Melkoinen laivasto lipui kohti Kaksikerran ja Kuusiston välistä salmea Lemunaukolle.

Oli alkamassa Lemun taistelu. Taistelu on päässyt **J.L. Runebergin Vänrikki Stålin tarinoihin** yhdeksi sodan suurista ratkaisijoista. Runo Kuoлева soturi on toisaalla lehdessämme.

Edellä mainitsemassani lehtileikkessä tammikuun 26. päivältä 1930 tohtori **K. I. Karttunen** kertoo kuinka hän on saanut käsiinsä erään naisen julkaisemattoman kirjeen, joka kertoo silminnäkijän vaikutelmia Lemun kartanosta taistelujen ajalta. Kertoja on nimeltään **Edla Ekbon**, Ala-Lemun kartanon omistajan Pehr Johan Ekbonin tytär.

Turun Forum Marinumissa on parhaillaan näyttely Suomen sodan meritaisteluista ja pienoismalleja sekä kuvia Lemun taistelun laivoista. Ekbonien historiaa ei sieltä löydy.

Hyökkäys alkoi aamupäivällä sunnuntaina 19.6.1808. Se päättyi klo 14 seuraavana päivänä ruotsalaisten laivojen mahtavaan tykkituleen. Tulitusta tarvittiin, jotta kaikki Ruotsi–Suomen sotilaat saatiin sen varjossa siirrettyä takaisin laivoihin. Koko operaatio päättyi samana iltana klo 19 laivojen lähtiessä perääntymään.

Maihinnousuyritys oli epäonnistunut. Sotilaat, varusteet ja tykit oli kerätty takaisin laivoihin. Osa varusteista jäi rantakaissikkoihin. Laivoja ja ihmisiä paikkailtiin vastapäätä olevan Kulhon Linnavuoren lahdessa. Mukaan oli pelastautunut myös alussa mainittu kartanonomistaja Pehr Ekbon perheineen. Paluumatka alkoi sodan toisena päivänä 20.6.2008 illansuussa samaa reittiä kuin tultiin – Vappari – Airisto – ulkosaaristo.

Vaikuttko Lemun taistelu siihen, että Suomi venäläistyi? Se on siinä ja siinä. Hyvin pian käytiin Turussa toinen taistelu – Isopukin taistelu Ruisalon edustalla. Silloin kuitenkin Venäjän armeija pääsi käyttämään Turun linnan lähelle rantautunutta laivastoyksikköään ja löi taas ruotsalaiset. Samaan aikaan kuului Turussa huhuja, että ruotsalaiset hyökkäävät myös pohjoisesta. Venäläiset olivat siirtämässä joukkoja jo Hämeenlinnaan. Taas tuli uusia viestejä. Ruotsin laivasto hävisi pitkin Pohjanlahtea kaikki käymänsä taistelut. Ruotsi–Suomen maajoukot perääntyivät Vaasan alueelle ja Venäjä valloitti maan. Jos Lemun taistelu olisi voitettu, olisi se voinut vaikuttaa ruotsalaisten menestykseen ja saattaisimme kuulua Ruotsin kuningaskuntaan. Taistelu siis vaikutti, mutta olisiko tämä

päivä toisenlaisen ratkaisun pohjalta parempi vai huonompi – siinäpä kysymys! On selvää, että Ruotsi–Suomen taisteluvoima ja –tahto olivat vähentyneet ennen tätä käydyin, pitkällisen kolmekymmenvuotisen sodan tähden. Ei ollut enää valloitusvoimaa. Taistelujoukot oli kerätty saaristosta Suomeen purjehduksen aikana. Nostoväki eli armeija oli tottumatonta sodankäyntiin eivätkä kaikki edes ymmärtäneet ruotsin kieltä.

Taistelu Ala-Lemussa oli silti merkittävä. Jos Ruotsi–Suomen joukot olisivat valloittaneet Turun takaisin, olisivat Venäjän valloitukset saattaneet loppua. Nyt venäläiset vain jyräsivät kohti pohjoista.

Taistelun aikana ennen kaikkea kartanon omistajan perhe koki kovia. Pehr Ekbon tajusi rannassa, että ruotsalaiset hyökkäävät valloittaakseen Turun takaisin. Kasakoita oli mukana kävelemässä, siihen oli jo totuttu. Mutta kun mereltä alkoi kuulua ruotsinkielistä puhetta, kasakatkin tajusivat mistä on kysymys. He rynnivät hevosille ja lähtivät viemään viestiä Turkuun.

Samaan aikaan Ekbon yritti viestittää ruotsalaisille, että hän ei voi mitään, hän on yksin. Silloin Ruotsi–Suomen laivastoyksikön päällikkö, kenraalimajuri Vege-sack päätti nousta maihin Lemun nokassa. Osa sotilaista oli siis jätetty Kaksikerran saarelle, osa Kuusistoon. Maihinnousussa ei ollut vastarintaa, koska venäläiset Turussa saivat vasta nyt tiedon maihinnoususta. Samanaikaisesti vielä kuninkaalle uskolliset mautilojen omistajat ja mie-

het lähestyivät Ala-Lemua liittyäkseen Ruotsi – Suomen maihinnousujoukkoihin. Ensimmäisen päivän iltaan kello 10 mennessä maihinnousu oli toteutettu. Kartanon isäntä saattoi vain todeta, että sotilaat ja apuun tulleet joukot alkoivat kaivaa kartanon ympärille valjeja ja hajottivat jopa uuden myllyn saadakseen vallituksen rakennusaineita. Pehr Ekbon oli huolestunut perheestään. Hän kertoi huolensa ruotsalaisten komentajalle Vegesackille. Ei huolta, kahden tunnin kuluttua olemme Turussa, kuului vastaus.

Sitä hetkeä ei tullut koskaan. Seuraavana eli toisena päivänä venäläiset iskivät päällikkönsä kenraali Buxhövdenin johdolla Ruotsi–Suomen joukot takaisin. Ala-Lemun kartanon pihapiirissä käytiin ankarat taistelut. Kun ne olivat ohi, maisema oli ruumiiden ja veren peittämä kuten Värikki Stålin runossa kerrotaan. Pehr Ekbonin perhe pääsi viime tingassa pelastautumaan ruotsalaisen laivaston turvaan. He olivat auttaneet kartanossa haavoittuneita ja ruokkineet sotaväkeä. He eivät ymmärtäneet olevansa kahden tulen välissä. Venäläiset syyttivät Ekbonia siitä, ettei hän ollut estänyt maihinnousua ja ruotsalaiset siitä, ettei hän ollut estänyt kasakoita lähtemästä viemään tietoa ruotsalaisten hyökkäyksestä. Vaikka osattiin odottaa ruotsalaisten hyökkäystä, se tuli sittenkin yllättäen. Rauhaisa sunnuntaiamu särkyi.

Miksi venäläiset eivät tienneet ruotsalaisten hyökkäyksestä? Tieto ei vaan aina kulje. Kulhon Linnavuori, vastapäätä Lemun nokkaa oli vartiopaikka. Todennäköisesti siellä jo silloin

oli ns. optinen lennätin käytössä. Optinen lennätin tarkoittaa järjestelmää, jossa korkealla vuorella on masto ja siinä poikittaislevyjä, joita asetetaan eri asentoihin. Asennoille oli sovittu omat merkityksensä kuten vihollinen saapumassa, vieras laiva läheisyydessä tai hyökkäys saaristoon.

Optisesta lennättimestä ei ole jälkiä Kulhon Linnavuorella. Kahdessa sadassa vuodessa merkit ovat todennäköisesti hävinneet. Lennätinjärjestelmää oli kuitenkin alettu toteuttaa jo 1700-luvun lopulla Ruotsi–Suomessa. Se on voinut olla siis käytössä. Joka tapauksessa Kulhon Linnavuori oli jo sitä ennen ollut sotilaallinen vartiopaikka, jossa viestitetiin tulella tai oikeastaan savulla lähestyvistä vaarasta. Kesäkuun 19. päivänä 1808 viesti ei vaan kulkenut. Kasakat veivät viestin Ala-Lemun kallioilta Turkuun.

Pehr Johan Ekbon perheineen selviytyi Ruotsi–Suomen laivaston turvassa maihin ja takaisin Turkuun. Kun he alussa mainitun kirjeen mukaan saapuivat Ala-Lemulle ja kotinsa pihalle, oli näkyvä lohduton. Kartano ja sisätilat olivat surkeassa tilassa. Kaikki sisällä oli rikki, huonekalut säpäleinä, ruoka-astiat sirpaleina. Venäläiset sotilaat paistelivat potaatteja nuotiossa pihamaalla. Kartanon hevoset oli ammuttu. Pihan ympäristössä oli huolimattomasti luotuja hautakumpuja, joista näkyi sekä venäläisten että ruotsalaisten sotapukujen takinliepeitä.

Pehr Ekbonin kärsimykset taistelujen aikana mursivat hänen terveytensä. Hän muutti perheineen Ruotsiin, mutta kuo-

li siellä vajaat kolme vuotta Lemun taistelun jälkeen. Hänen perheensä muutti sen jälkeen takaisin Suomeen, mutta ei enää sen jälkeen asettunut asumaan Alalemun kartanoon.

Kaksikerrassa ja Kulhossa säästettiin Suomen sodassa vähin vaurioin. Kaksikerrassa luonnollisesti säilyi ajatus siitä, että venäläisiksi emme aio tulla. Kulhon saarella oltiin onnellisia, etteivät hyökänneet Kulhoon. Apua kuitenkin ruotsalaisille annettiin. Venäläisyys totta kai silti vaikutti myös Kaksikertaan. Se jäi maaseuduksi. Kulhossa elettiin kuten ennenkin. Vasta 1920-luvun alussa Kulhossa alkoi uusi elämä – Turun kaupungin ylläpitämä poikakoti aloitti toimintansa. Kaksikerran saarella elämä jatkui entisiä polkuja.

Purjeella varustettu tykkivene.

Kuva on Forum Marinumin näyttelystä, jossa kuvataan Suomen sodan meritaisteluja. Näyttely on edelleen avoinna 31.8.2008 saakka. Tykkiveneessä on keulassa kaksi tykkiä ja sitä souti kaksikymmentä miestä. Näillä veneillä hyökättiin juuri Lemun taistelussa.

Kakkerran koulun lasten näkemyksiä omasta ympäristöstään:
Tältäkö näyttävät saaremme tulevaisuudessa?

Työt luovutettiin lokakuussa 2007 Kaskertaseuran lahjana Turkuseuran 50-vuotis juhla-addresssiin. Ohessa Kaksikertaseuran erikseen palkitsemat piirustukset taiteilijoi-
noeen.

Liisa Nummela

Salmelan tilan viljamakasiinin uusi aika

Salmelan tila on Satavan puolella vähän ennen Höyttisten salmen siltaa. Sen komea viljamakasiini on ollut ohikulkijoiden ihailtavana kautta aikojen aivan maantien reunassa. Meille vakikulkijoille se on ollut itsestään selvä asia ja tokkopa monenkaan meistä mieleen on tullut, että sille voisi olla tänä päivänä meitä kaikkia palvelevaa käyttöä. Tarvittiin yksi uusi kakskertalainen, jolla oli silmää ja hoksnokkaa. Sellainen on

Tuula Raatikainen, vasta 2002 kakskertalaistunut hesalainen, joka ei salli itseään tituleerattavaksi taiteilijaksi eikä keraamikoksi, vaan käsityöläiseksi. Hän halusi omille ja muille täällä oleville harrastelija taiteilijoille näyttelytilaa, jonne on ohikulkijankin helppo tulla tutustumaan esillä oleviin töihin. Jo ensi kertaa ajaessaan aitan ohi, hän oli kiinnittänyt huomionsa komeaan rakennukseen, joka näytti olevan vailla käyttöä. Tarmokkaana

naisena hän selvitti tilan nykyisen omistajan, **Alpo Salosen**, ja kysyi rohkeasti, että voidaanko makasiinille antaa uusi elämä kesäisenä taidenäyttelytilana. Tilan omistaja ymmärsi heti, kuinka hienosta asiasta oli kyse ja oli myötämielinen ehdotukselle. Siitä suuri kiitos kuuluu Alpo Saloselle. Edellisen kerran makasiini oli käytössä 1990 alussa silloisen kotiseutuyhdistyksen puheenjohtajan, **Robert Rambergin** kuolemaan asti.

Viljamakasiinissa on ollut nyt 2006 kesästä alkaen näyttelyitä. Ensimmäinen oli kesäkuussa 2006 **Tuula Raatikaisen** ja helsinkiläisen taidemaalari Marita Laitisen yhteisnäyttely. Tuula Raatikainen kertoi, että kävijöitä oli noin 150, ja yksi todellinen taiteen ystävä ja suuri ihailija. Hän oli sattumalta ohikulkumatkalla polkupyörällä, kun havaitsi aitassa olevan elämää ja tuli tutustumaan näyttelyyn. Kulkija oli ihastellut näyttelyä ja viipynyt lähes kaksi tuntia aitassa taiteilijoiden ja taideteosten keskellä. Hän oli erittäin mieltynyt erääseen **Marita Laitisen** maalaukseen, joka oli jo varattu. Mutta kolmas kerta toden sanoi eli kolmannella kerralla kulkija poistui onnellisena taide-teos matkassaan.

Samana kesänä oli vielä yhteisnäyttely **Raimo Nummelinilla** ja **Mirja Rakkolaisella**. Molemmat ovat kakskertalaisia ja täällä hyvin tunnettuja harrastelija taiteilijoita. Raimo on maalaa tauluja ja Mirja ottaa taidokkaita valokuvia.

2007 kesällä oli Terttu Kärkimäellä ja Tuula Raatikaisella yhteisnäyttely ja heidän näyttelynsä jälkeen oli Raimo Num-

melinilla ja Mirja Rakkolaisella omansa. Kävijä määrät näyttelyissä olivat selvästi nousussa ja yhä useampi kulkija malttoi pysähtyä. Näytteillepanijoiden mukaan kukaan ei ollut pettynyt vaan kaikki olivat olleet ihastuneita. Sitä todistaa myös se, että teosten myynti oli kaikin puolin hyvää.

Tänä kesänä näyttelyt alkavat 6.6.2008. Ensimmäisenä on vuorossa Raimo Nummelinin ja Mirja Rakkolaisen töiden näyttely 6.6-15.6. ja 26.6.2008 alkaen on kahden viikon ajan vuorossa graafisen taiteilijan **Marja Ilmarinen-Järvisen** ja Tuula Raatikaisen töiden näyttely.

Paikka on todella sopiva tämän tyyllisille näyttelyille. Aitan hämärä tila, ajan patinoimat seinät ja portaat, joihin päivänvalo tulee "tornin"ikkunoista ja matalasta ovesta, luovat aivan omanlaisensa tunnelman näyttelyyn. Suosittelen, että jokainen ohikulkija varaa 15 minuuttia lisäaikaa näyttelyiden aikana poiketukseen edes kerran katsomaan omiemme ja vierailevin taiteilijoiden töitä. Ja kyllä ihan varta vasten tehty retki aitta galleriaan on tulemisen arvoinen. Olen vakuutunut siitä, että kun on kerran tullut tulee toistekin ja ehkä jotain tarttuu mukaan kotiin vietäväsiikin. Aitan yläkertaan on järjestetty pieni museo nurkkaus, jossa on esillä tilan vanhoja työkaluja ja tarve-esineitä. Ne ovat hienosti läsnä näyttelytilan kokonaisuudessa ja kertovat, että "vanha arki" on myös oikein elettyinä taidetta. Kauneushan on katsojan silmässä.

Vesiosuuskunta aloittaa kaivuutyöt

Kaksikerran ja Satavan alueella 5.5.2007 perustettu vesiosuuskunta alkaa, tavarantoimituksista riippuen, vesi- ja viemäri-järjestelmän kaivuutyöt Kaksikerran alueella viikolla 22 – 23 /08 (toukokuu 2008). Alueen viemärointi toteutetaan yhtenä ratkaisuna Kaksikerta - Kulho - Rauvola/Kakola. Työ alkaa puhtaan veden ja viemäriin osalta Penilästä Myllykylään. Työ jatkuu Myllykylästä merenrantaa pitkin Yrjösen mäen talojen ohi kohti Aatelaa. Edellä mainitut työt on tarkoitus tehdä kesä- syyskuun aikana. Vuoden 2008 loppupuolella kaivetaan välillä Penilä – Kaksikertatalo – Naula – Raustvuori.

Suunnittelualueella on nykyisin 560 vakituista asuinrakennusta ja 2000 vapaa-ajan asuntoa. Vakituksia asukkaita on 1390 ja loma-asukkaita 4900. Vain noin 20 %:lla asuinrakennuksista nykyinen jätevesien käsittelyjärjestelmä vastaa Turun kaupungin ympäristönsuojelumääräyksiä.

Turun kaupunki antoi lausunnon Lounais-Suomen ympäristövirastolle Kaksikerta - Satava vesiosuuskunnan tekemästä vesi- ja viemärointisuunnitelmasta. Lausunnossa todettiin kaupungin suhtautuvan myönteisesti hankkeeseen sekä

sen, että Turun kaupungin hankkeet olisivat saaren eteläosissa vasta 30 vuoden kuluttua.

Vesihuollon toteuttamisen vaihtoehtona keskitetty viemärointiratkaisu:

Yhteiseen viemäriin liittyminen on kiinteistön omistajalle suositeltavin ratkaisu, jos liittyminen on vain mahdollista. Liittymisen myötä siirtyy vastuu jäteveden käsittelystä vastaanottajalle. Jos alueella ei ole kunnallista viemäriverkkoa, voivat alueen asukkaat yhdessä perustaa yhteisen viemäriverkoston rakentamista varten osuuskunnan kuten Kaksikerrassa on tyhty.

Turun kaupungin tilaama ja Airik Oy:n tekemä selvitys viemärihankkeiden hinnoista: (hinnat saatu Turun vesilaitokselta ja ne perustuvat toteutuneisiin kustannuksiin)

Rakentamiskustannusten arvioimiseksi on käytetty seuraavia laskentaperusteita:

- Asemakaava-alueiden vesihuoltoverkoston rakentaminen 75 euroa/kerros-m²
- Runkolinja (vesijohto + viemäri) 700 euroa/m
- Linjapumppaamot (kaikki turvapumppaamoja) 55 000 euroa/kpl

Kustannusarvioon ei ole otettu huomioon kiinteistökohtaisia pumppaamoita. Kiinteistökohtaisiin pumppaamoihin voidaan lisätä kiinteistöjen etäisyyksistä riippuen 1-3 kiinteistöä. Kiinteistökohtaisten pumppaamoiden rakentamiskus-

tannukset ovat noin 2500 -3500 euroa / pumppaamo.

Kustannustaso

vastaavissa hankkeissa

(RIL = infrarakentamisen kustannus-hallinta, hanke ja rakennushinnasto)

RIL:n hinnaston kustannuksilla lasketuna vesihuollon suunnitelman mukaiset rakentamiskustannukset on 16 200 euro/kiinteistö.

Kakskerta – Satava vesiosuuskunnan hinnat ja toteutus ovat seuraavat :

Kaikille osakkaille, jotka ovat maksaneet osuusmaksunsa 15.6.08 mennessä, hinta on runkoputken osalta 4000 euroa. Tämän jälkeen hinnat ovat osuuskunnan päätöksen mukaisesti 4800 euroa 30.11.08 asti. Hinnannousun syynä on öljyn hinnan maailmanlaajuinen hintakehitys ja se, että tavaran toimittajat eivät sitoudu toimittamaan tarvikkeita tarjotulla hinnalla kuin kahden - kolmen viikon sitoumuksella. Toimittajat ovat ilmoittaneet, että hinnat tulevat nousemaan tämän vuoden puolella noin 20 % edellä mainituista seikoista johtuen.

Toteutus

Kakskerta - Satavan vesiosuuskunnan edustajan **Hannu Suhosen** ja vesilaitoksen työpäällikön **Reijo Rosengrenin** välisessä neuvotteluissa todettiin, että hankintaluettelossa olevat tarvikkeet täyttävät Turun kaupungin hankintaan liittyvät laatuvaatimukset. Ainoana lisävaatimuksena sovittiin, että osuuskunta tulee käyttämään Jalpa Oy:n toimittamia karajatkvoja, jotka ovat ruostumatonta terästä.

Tukimahdollisuudet

Tukea voidaan myöntää kunnalle, vesihuoltolaitokselle, vesiyhtymälle tai yksityisille henkilöille. Tukea haetaan alueelliselta ympäristökeskukselta. Tuen myöntämistä ohjaa laki vesihuollon tukemisesta (686/2004). Tuen suuruus on noin 20 % toteutuneista rakentamis- ja suunnittelu kustannuksista. Lounais-Suomen ympäristökeskus on hyväksynyt hankkeemme ja myöntänyt rakennusvaihe 1:een 20 % valtio-osuuden. Tuen osuus on 40 000 euroa.

Kakskerta - Satavan vesiosuuskunta tulee toimimaan siten, että hinta olisi mahdollisimman edullinen kaikille osakkaille. Sataprosenttista takuuta hinnasta emme kuitenkaan pysty antamaan, koska hintaan vaikuttavat mahdollinen inflaatio sekä öljyn hintakehityksen arvaamattomuus. Lisäksi talokohtaiset ratkaisut kaivuun osalta vaikuttavat kunkin kiinteistön lopulliseen hintaan. Kaikki pumput ja muut tarvikkeet tulemme hankkimaan yhteishankintoina, jolloin alennukset tarvikkeiden osalta ovat mahdollisimman suuria.

Lopuksi

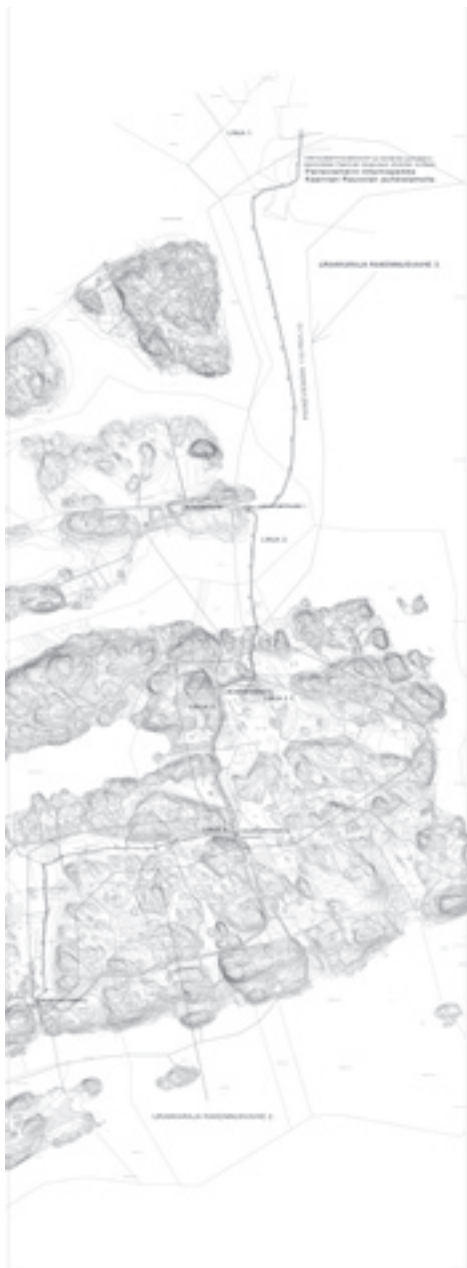
Turun kaupungin yleiskaavan valmistelu ja hyväksyminen on pitkä prosessi. Rakentaminen alkaa mahdollisesti 10–20 vuoden päästä. Nykyisillä kiinteistöillä jätevesien käsittelyn ratkaisu tulee tehdä ennen vuotta 2014 uuden asetuksen siirtymäajan umpeutuessa. Vesiosuuskunnan perustaminen on tästä syystä ollut perusteltua.

Turun kaupunki on suhtautunut hankkeeseemme erittäin myönteisesti. Tästä on hyvä jatkaa yhteistyötä Turun kaupungin kanssa yhteisen hankkeemme eteenpäin viemistä.

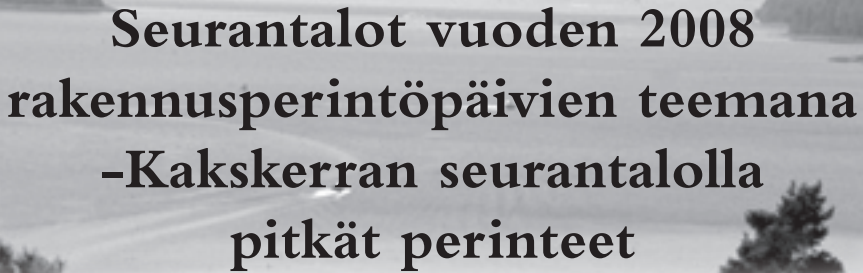
Yhteystiedot:

Tuomo Männistö puh. 0400 892 437

Tarkempaa tietoa vesiosuuskunnan toiminnasta ja hankkeen etenemisestä saa osuuskunnan sivuilta osoitteesta www.saaretverkossa.fi

Heikki Toimi
Historia- ja kotiseututoimikunnan puheenjohtaja

Seurantalot vuoden 2008 rakennusperintöpäivien teemana -Kaksikerran seurantalolla pitkät perinteet

Vuosittain vietettävien Euroopan rakennusperintöpäivien teemana on tänä vuonna seurantalot.

Suomalaisten seurantalojen historia ulottuu 1880-luvulle, jolloin vapaapalokunnat ja raittiusseurat alkoivat ensimmäisinä rakentaa seurantaloja. Seurantaloidessa on tanssittu, pidetty kärkejä ja neuvotteluja, katsottu näytelmiä ja näytelyjä, käyty myyjäisissä ja juhlissa.

Alun perin seurantalot syntyivät paikallisten aatteellisten yhdistysten aloitteesta ja talkootyöllä kodiksi erilaisten järjestöjen toiminnalle. Monet nuorisoseurat, työväenyhdistykset, maamies- ja urheiluseurat pystyttivät myös toiminnalleen oman talon. Myös useat kotiseutu- ja Marttayhdistykset innostuivat rakentamaan. Erilaisten aatteiden tarpeisiin syntyi tuhansia seurantaloja, joita on tänään jäljellä noin 2600 ja niiden keskimääräinen ikä on 75 vuotta. Seuratalo on arkkitehtuuriltaan kiinnostava, helposti tunnistettava rakennustyyppi. Monet taloista ovat kulttuurihistorial-

lisesti arvokkaita. Vanhoja rakennuksia kunnostetaan ja hoidetaan edelleenkin talkootyönä.

Kaksikerran seuratalo

Kaksikerran seuratalo rakennettiin suojeluskuntataloksi. Talo valmistui kesällä 1934 ja se rakennettiin talkoovoimin. Tontin taloa varten lahjoitti **Volter Nikkilä** ja talon suunnitteli rakennusmestari **Karl Artukka**. Vuoteen 1944 suojeluskuntatalossa toimi Turun merisuojeluskunnan Kaksikerran-Hirvensalon osasto yhdessä Lotta-Svärd-osaston kanssa. Heti talon valmistuttua sinne alkoi keskittyä kaikenlaista suojeluskunnan harrastustoimintaa. Talolla vietettiin muun muassa iltamia, joissa oli monipuolista ohjelmaa: voimisteluesityksiä, runonlausuntaa, laulesityksiä sekä teatteriesityksiä. Lähes jokakesäiset Suojeluskunnan ja Lottien arpajaiset pidettiin myös talolla.

Kun suojeluskunnat ja Lotta-Svärd-järjestö välirauhansopimuksen nojalla lakkautettiin, talo lahjoitettiin Kaksikerran Maalais- ja Kalastajaseura ry:lle. Vuonna

1987 Kaks Kerran Maalais- ja Kalastajaseura lahjoitti talon MTK:n paikallisyhdistyksenä toimivalle Maataloustuottajain Kaks Kerran yhdistykselle. Yhdistyksen perustamaan talotoimikuntaan kutsuttiin edustajia kaikista alueen yhdistyksistä. Talotoimikunnan tavoitteena oli pelastaa seuratalo rappeutumiselta. Toimikunta keräsi eri tavoin varoja talon kunnostukseen. Avustusta saatiin myös Turun kaupungilta.

Vuonna 1988 alkaneet korjaustyöt tehtiin pääasiassa talkootyönä ja kunnostamisen jälkeen seuratalo on ollut kaks kertalaisten yhdistysten aktiivisessa käytössä.

Viime vuosikymmeninä Kaks Kerran seuratalon tärkeimpiä käyttäjiä on ollut Kaks Kerran nuorisoseura, sillä seuratalo on ollut monien nuorisoseuran näytelmien näyttämönä.

Vaikka eri yhdistysten toimintaan kuuluneita näytelmiä onkin esitetty talolla 1930-luvulta lähtien, 1980 luvulla Kaks Kerran nuorisoseura elvytti teatteri-toiminnan uuteen kukoistukseen.

Vuonna 1980 esitettiin **Maria Jotunin** näytelmä Miehen kylkiluu. Sen jälkeen ”Kaks Kerran kansallisteatteri” onkin esittänyt näytelmän lähes vuosittain. Toisin vuoden 2003 jälkeen seurasi viiden vuoden hiljaiselo, kunnes tänä keväänä seuratalon näyttö heräsi eloon ja siellä esitettiin musiikkikomedia Korppolaismäje iloset frouvat. Näytelmäesitysten myötä Kaks Kerran seuratalo onkin tullut tutuksi myös monelle näytelmiä katsomaan tulleelle ei-kaks kertalaiselle.

Tänä vuonna Euroopan rakennusperintöpäivää vietetään 12.-14. syyskuuta. Näiden päivien aikana toivotaan kaikilla seurataloilla järjestettävien tapahtumia. Myös Kaks Kerran seurantalolla on tarkoitus järjestää ohjelmaa tuona viikonloppuna.

Tutustuminen oman paikkakunnan seuratalon historiaan ja nykypäivään avaa kiinnostavan näkymän kansakunnan historiaan ja tämän päivän kansalaistoimintaan.

Kakskertapäivät

lauantaina 28.6.2008 klo 11.00

Merimajalla, Vapparintie

Klo 11.00 Kakskertaseuran käräjät/
vuosikokous

Musiikkia, **Petri Rajala**

Klo 12.00 Kakskertapäivien avaus Kak-
sertalaululla, **Jaana Majatie** ja **Petri**
Rajala säestää

Kouluasiaa, puhujana koululautakunnan
puheenjohtaja **Henry Toivari**

Puheenjohtaja, **Mirja Koivunalhon**
tervehdyssanat

Väliaika

Musiikkia **Petri Rajala**

Kuurojenyhdistyksen puheenjohta-
jan, Merimajan isännän **Jussi Sorsan**
puheenvuoro

Vuoden kakskertalaisen julkistaminen.
Vuoden 2007 kakskertalainen **Outi**
Kauppi

Juhlapuheen pitää ympäristöministeri
Paula Lehtomäki

Yhteislaulua

Päätössanat puheenjohtaja
Mirja Koivunhalho

Saarelaisten oma apteekki palvelee

Avoinna:
ma-pe 9-19
la 9-15
Sunnuntaisin suljettu

**HIRVENSALON
APTEEKKI**

Pitkäpellonkatu 2
Moikoisten liikekeskus
20900 Turku
Puh. (02) 284 4666
Fax. (02) 284 4669

Maaseutumaisemissa

*Lomaviikon matka
linja-autolla Kakskertaan ja takaisin
huivi päässä
kassi tiukasti sylissä.
Kuljettajalta varmistus
että linja-auto tulee varmasti takaisin.
Menomatalla koululaisia
valtava pulina
huivipäinen yrittää sulkea korvansa
katsella maisemia
sillalta satamaan päin
mieltii mitä tapahtuisi
jos hän kääntyisi
nousisi
ja kiljuisi
HILJAA!!!
Tuttuja maisemia
nyt jo Satavassa
onneksi maaseutumaisemia on
edelleen olemassa
Ja sitten
se kartano
näin lähellä tietä
hän muisti aivan selvästi
että kauimpana
kuka sitä nyt on liikutellut.*

*Matka etenee
etenee
hauskaa on se
että järvi on oikealla puolella
meri vasemmalla.
Ja sitten
lopultakin
päätepyysäkillä.
Ystävällinen kuljettaja kertoo
koska lähdetään takaisin
ja myös sen
että eri reittiä.
Linja-autoon tulee paljon nuoria naisia
ja paluumatka alkaa
maaseudun halki kapealla mutkaisella tiellä.
Huivipäinen otsa rypyssä ja mieltii
miten tarkkana autoilijoiden täytyy
talvella olla
lumisella ja liukkaalla tiellä.
Ja lomaviikon retki saa päätöksen
lähikaupassa
josta pitkämatkainen
ostaa lenkkimakkaraa*

Maritta Flykt

2X - LEHTI

Julkaisija: Kaks kertaseura ry

Toimitus:

päätoimittaja

Raimo Narjus

email raimo.narjus@netti.fi

Liisa Nummela

toimitussihteeri

email liisa.nummela@pp1.inet.fi

Ritva Nummiora

email ritva.nummiora@turku.fi

kaks kertaseura@kaks kertaseura.fi

www.kaks kertaseura.fi

Lehden ulkoasu ja taitto: Päivi Satto, Karhukopio Oy
Painopaikka: Karhukopio Oy, 2008

NYT KAKSKERTASEURAN JÄSENEKSI!

Postitamme säännöllisesti jäsentiedotteita informoidaksemme jäseniämme ajankohtaisista asioista.

Ilmoittaudu jäseneksi täyttämällä alla oleva lomake. Lomakkeen voit lähettää hallituksen jäsenille tai jättää Satavan kyläkaupan ulkoseinässä olevaan Kaks kertaseuran postilaatikkoon.

LIITYN JÄSENEKSI

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero- ja toimipaikka _____

Puh. koti _____ työ _____ kesä _____ muu _____

Sähköpostiosoite _____

Perheen lisäjäsenet _____

Jos olet kesäasukas, missä saarella asut? _____

Lehden kuvat:

Raimo Narjus, Marjatta ja Markku Jokinen, Ritva Nummiora

Etukannen kuva kirjasta J.L. Runeberg, Vänrikki Stoolin tarinat

KAKSKERTASEURA RY:N HALLITUS 2008

MIRJA KOIVUALHO, puheenjohtaja
Laaksluomantie 8
20960 Turku

koti 258 8376 fax 258 8872
työ 238 1070
email mirja.koivualho@kolumbus.fi

TINA MÄKELÄ, varapuheenjohtaja
Kakserrankirkkotie 14
20960 Turku

koti 258 8581 gsm 040 747 0135
fax 258 8540
email tina.makela@pp.inet.fi

KAARIN KURRI
Heikkilänkatu 7 as 5
20100 Turku

koti 253 6164
gsm 040 825 2730
email kaskertaseura@kaskertaseura.fi

JAANA MAJATIE
Höyttistenrannantie 23
20960 Turku

koti 258 8900
gsm 045 673 3939
email jaana.majatie@kaskertaseura.fi

LIISA NUMMELA
Korterannantie 55
20960 Turku

gsm 050 555 8628
email liisa.nummela@pp1.inet.fi

MATTI SCHREY
Mailatie 2
20200 Raisio

koti 438 7879
gsm 040 573 8377
email matti.schrey@raisio.fi

JARMO SUOMINEN
Eristäjänmutka 9a
20320 Turku

koti 239 5050
gsm 0400 527 703
email jarmo.suominen@pp3.inet.fi

HANNU TENHO
Apajantie 24
2096 Turku

työ 258 8600
gsm 040 7289 186
email ark.tenho@pp.inet.fi

HEIKKI TOIMI
Tiilitehtaankatu 19
20360 Turku

koti 253 9030 gsm 040 706 1762
työ 020 748 8607 keskus 020 748 8600
email heikki.toimi@harjattula.fi
fax 020 748 8601

PIRKKO VARJONEN
Vapparantie 858
20960 Turku

koti 258 7828 gsm 040 727 8882
email pirkko.varjonen@turku.fi

Tavallista parempi Ruokakauppa

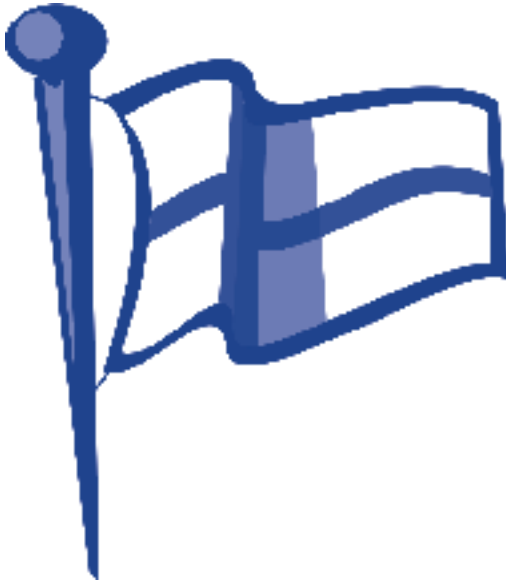

Samassa kiinteistössä kanssamme palvelevat myös

Vanha Kaks Kerrantie 1, puh. 2781 770

ark. 7-21, la 7-18, su 12-21

Kakskertalaisia pyydetään ilmoittamaan heti viranomaisille, jos havaitsevat outoa liikehdintää Höyttisten salmen sillan lipputankojen läheisyydessä. Saloista on varastettu viimeaikoina useampia Suomen lippuja.

Palveleva S-market Majakkaranta:

Palvelemme kesäsunnuntaisin klo 12-21!

- Runsas ja laadukas Ruokatori-palvelutiski
- Hissillä käynti parkkihalliin, kärryillä aivan auton viereen
- Lisäksi piha-alueella yli 70 pysäköintipaikkaa
- Pysyvästi edulliset hinnat
- Yli 12.000 tuotteen valikoimat

S-Pankki *Kotona ja kaupassa*

TOK
- Sinun eduksesi
Lisätietoja: www.tok.fi

S-Etukortti
Bonusta jopa 5 %

MAJAKKARANTA
Kölikatu 2,
20810 Turku
puh. 02-274 5200

Palvelemme ma-pe 7-21, la 7-18 (su 12-21)
S-MARKET

**KESÄ KOITTA JA
OMAKOTITALOJEN JA KESÄMÖKKIEN
MYyntIAIKA ON PARHAIMMILLAAN!**

**Anna siis sinäkin talosi myynti
ammattilaisten käsiin
ja nauti kesästä.**

Turun Huoneistovälitys LKV [A]
O Y

Linnankatu 8 F, 20100 TURKU, puh 02-27 87 800, fax 02-27 87 801